

Kernavė. Nuotrauka iš RKIC archyvo

(Atkelta iš 5 p.)

XI–XII a. – Lietuvos ūkininkai pradeda naudoti dvilaukė ir trilaukė sėjomainą.

XI–XII a. – Atsirado sukamosios girnos. Ūkiuose buvo pradėti laikyti naminiai paukščiai – vištos, antys.

XI–XII a. – Kalvystė atsiskyrė nuo kitų amatų.

XII a. – Pradėta naudoti įagrė, kuri ne tik pureną dirvą, bet ir apversdavo velėną.

XIII AMPIUS

1201 m. – Dauguvos upės pietuose vokiečių riteriai ėkūrė Rygos miestą.

1202 m. – Įsteigtas Kristaus riterių brolijos (Kalavijuočių) ordinas.

1219 m. – 21 Lietuvos ir baltijos kunigaikštis sudarė sutartį su Haliėvoluinės kunigaikštystės Mindaugas minimas tarp vyresniojo kunigaikščio. Iš šios sutarties matyti, kad baltijos stipriausi kunigaikščiai buvo Gedvilas ir Vyktas, savo valdas turėję vakarinėje arba pietinėje baltijos dalyje.

1226 m. – Kulmo žemėje (Prūsija) buvo pradėtas formuoti Kryviuočių ordinas.

1228 m. – Kryviuočių ordinas ėsikūrė Pabaltijyje.

1230 m. – Popiepius Grigalius IX patvirtino Ėvė. Mergelės Marijos ordino (Vokiečių ordino) perkėlimą į Pabaltiją.

Popiepius Grigalius IX bule paskelbtas pirmasis kryviaus žygis prieš lietuvius.

1236–1263 m. – Lietuvos didžiojo kunigaikščio Mindaugo valdymo laikotarpis.

1236 m. – Ėvyko Saulės mušis.

1236 m. – Prie Ėiaulio (Saulė) ėvyko Saulės mušis, kuriame žemaičiai (spėjama, kad jiems vadovavo žemaičių kunigaikštis Vyktas) ėveikė Kalavijuočių ordiną. Po šio mušio praėjus aštuoneriems mėnesiams ėvyko kalavijuočių ir kryviuočių politinis susijungimas. Teritorinai susijungimą Ordinas tikėjosi ėvykdyti per žemaičių žemę. Žemaičių sėkmė Saulės mušyje daugiausia lėmė

tai, kad tuo metu ėiaurės ir vakarų žemaičiai palaikė glaudžius ryšius ir vieni kitiems padėjo. Toks jų bendradarbiavimas pastebimas ir kovose prieš Mindaugą.

1248–1252 m. – Lietuvoje vykstant višaus karui, žemaitija suskilo į dvi stovyklas. Vykinto pusėje prieš Mindaugą kovėsi tik vakarų žemaičiai. Šis karas padarė didelę ėtaką žemaičių kunigaikščiams, nes vėliau ėie kunigaikščiai vis rečiau bėminimi oficialiuose raštuose, o ėškyla didžiūnai.

1251 m. – Pakrikėtytas Lietuvos kunigaikštis Mindaugas.

1252 m. – Ėkurta Klaipėda.

1253 m. – Atsinaujino žemaičių kovos su Livonijos ordinu.

1253 m. liepos 6 d. – Lietuvos valstybės ėkūrimo diena – Lietuvos didysis kunigaikštis Mindaugas karėnuotas Lietuvos karaliumi.

1253–1254 m. – Mindaugo kariuomenė kovoja su totoriais.

1254 m. rugsėjo 3 d. – Ėkurta Lietuvos baltijinė provincija. Lietuvos vyskupu ėventintas kunigas Kristijonas, tiesiogiai pavaldus popiepiui.

1255 m. kovo 6 d. – Popiepius patvirtino Mindaugo ėpkariautus Rusijos plotus.

1255 m. – Žemaičiai jungtiniai žėgė vadu ėdsirinko kunigaikštį Alminą. Šioje suėigoje jis suformulavo visą politinę programą, kurioje buvo numatyti ne tik konkretūs žemaičių veiksmai, bet ir tolimesni šio veiksmų tikslai.

1260 m. liepos 13 d. – Ėvyko Durbės mušis. Po šio pralaimėto mušio Kryviuočių ordinas ilgai nebekėlė grėsmės Lietuvai.

1260–1274 m. – Vykė Didysis prūsai, vadovaujami Herkaus Manto kovojo prieš Kryviuočių ordiną.

1261 m. vasaros pabaiga – 1261 m. rudens pradžia – žemaičiai pripapino Mindaugo valdžią.

1261 m. – Mindaugas pradėjo karą prieš Livoniją.

1263 m. rugsėjo 12 d. – Agluonoje buvo

nubudytas Mindaugas ir du jo sūnūs. Lietuva tapo Lietuvos Didžiąja Kunigaikštystė (LDK).

1263–1795 m. – Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės gyvavimo metai.

1264–1267 m. – Lietuvos didžiojo kunigaikščio Vaišelgos (Vaišvilko) valdymo laikotarpis.

1267–1269 m. – Ėvarno valdymo laikotarpis.

1267 m. – Galutinai pavergiami kurčiai.

1269–1282 m. – Lietuvos didžiojo kunigaikščio Traidenio valdymo laikotarpis.

1270 m. vasario 16 d. – Ėvyko Karusės ledo mušis. Jo metu lietuviai XIII a. – pasiekė trečią iš svarbiausių savo pergalė prieš Livoniją.

1274 m. balandžio mėn. – 1270 m. – Vykė Lietuvos karas su jungtinėmis Haliėvoluinės žėgomis. Jo metu buvo magistras ir 71 Vokiečių ordino riteris.

1279 m. kovo 5 d. – Vykė Ąđeradės mušis su Livonijos Ordinu.

Ąpie 1282–1285 m. – Lietuvos didžiojo kunigaikščio Daumanto valdymo metai.

1282 m. – Kryviuočių ordinas priešė prie Nemuno ir pradėjo pulsti Lietuvą.

1284 m. – Lietuviai ėpuolė Lenkiją.

1285–1292 m. – Lietuvą valdė Lietuvos didysis kunigaikštis Pukoveras-Butvydas (Butigeidžio brolis) kartu su broliu Pukoveru-Butvydu, Vytenio ir Gedimino tėvu.

1289–1294 m. – Lietuvos didžiojo kunigaikščio Pukoverio-Butvydo valdymo laikotarpis.

1295 m. – Prasidėjo nauja kryviuočių puolimo banga iš pietų ir vakarų.

1295 m. – (1259 m.), 1315 m. – (1316 m.) Lietuvos didžiojo kunigaikščio Vytenio (Pukovero-Butvydo sūnus) valdymo laikotarpis.

1298 m. kovo mėn. – Sudaryta Lietuvos didžiojo kunigaikščio Vytenio sutartis su Rygos miestu bendrai kovai su Ordinu.

1298 m. – Lietuvos žygis į Livoniją.

1298 m. – Vytenio sąjunga su Rygos arkivyskupu.

XIII–XIV a. Lietuvos sostinė, svarbiausias miestas buvo Kernavė.

XIV AMPIUS

1305 m. – Istoriniuose ėaltiniuose pirmą kartą paminėta Gedimino pilis (dabartinis Kvėdarnos piliakalnis).

1307 m. – Lietuvos didysis kunigaikštis Vytenis prie LDK prijungė Polocką bei Polocko

(Nukelta iš 8 p.)